

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2024-704

22.8.2024

If Skadeforsikring NUF

Bygning - innbo (kombinert)

Skader i pipe og ildsted – spørsmål om skadeårsak.

Sikrede fikk pipebrann og oppdaget etter brannen at det var skader i ildsted og pipe, og krevde erstatning for skadene. Foretaket avsto kravet og anførte at det ikke var tilstrekkelig sannsynliggjort at skadene skyldtes brannen, men at det mer sannsynlig var bruksslitasje over flere år. Foretaket viste til uttalelse fra sakkyndig som etter befaringen ikke entydig kunne konkludere med at skadene skyldtes brannen. Sikrede anførte at skadene hadde oppstått under brannen og viste til en uttalelse fra en murermester. Nemnda kom til at sikrede ikke hadde dokumentert at skadene skyldtes en dekningsmessig hendelse.

Saksfremstilling

Sikrede fikk pipebrann og ble etter befaring gjort oppmerksom på at det var skader innvendig i ildsted og i pipen. Skadedato ble angitt til 28.10.23.

Bygningen var omfattet av bygningsforsikring hos foretaket. Det hitsettes fra vilkårene som gjaldt i perioden fra 9.5.23–8.5.23:

4. Hvilke skader dekkes

Forsikringen gjelder fysisk skade på ting inntruffet i forsikringstiden. Utgifter til vedlikehold og forbedringer er unntatt.

Forsikringen gjelder ved:

4.1. Brann, lynnedslag og elektrisk fenomen

4.1.1. Brann

Skade ved brann, dvs. ild som er kommet løs, ved plutselig nedsoting og som følge av plutselig og uforutsette skader ved eksplosjon. Skader som følge av rystelser etter sprengning regnes ikke som en eksplosjonsskade og vurderes etter punktet "Andre plutselige og uforutsette skader enn de som er omhandlet av punktene over".

- Plutselig skader ved gnist og sviskader dekkes med inntil 10 000 kroner.

(...)

4.6. Andre plutselige og uforutsette skader enn de som er omhandlet av punktene over.

I skademeldingen fra 31.10.23 beskrev sikrede skaden/hendelsen slik:

Hva har skjedd? Pipebrann

Har du fått fyringsforbud av brann- eller feiervesen etter pipebrannen? Ja

Har det vært utført utbedringer eller renovasjonsarbeider rundt der skaden oppstod de siste fem årene før denne skaden fant sted? Nei

Gi en utfyllende beskrivelse av hendelsen: Det oppsto pipebrann etter at jeg fyrte opp i ovnen på vanlig måte

Har du hatt utgifter i forbindelse med bygningsskaden, f.eks. til håndverkere, som du ønsker erstatning for?

Nei

Har hendelsen ført til ødelagt innbo/løse gjenstander som du vil ha erstatning for? Nei

(...)

Etter befaring den 8.11.23 utarbeidet foretakets sakkyndige G.F. en skaderapport der skaden og årsak ble beskrevet slik:

Årsak til skade Type skade (...) ☒ Brann

(..)

Kilde Ildsted (ovn, peis, gassovn)

Årsak Annen eller ukjent

Hva forårsaket skaden, og hvorfor?

Det ble fyrte opp i ildsted i kjelleren. Etter noe tid varslet naboer om at det slo gnister ut av pipa og det kunne høres en lav during inne fra pipa, etter en tid avtok duringen.

Noe sot nederst i røykløp inne i pipa registreres. Vedlegg er rapport fra tilsyn etter pipebrann, der er det bemerket en skade på plater inne i ildstedet i kjelleren.

Bemerket er også dårlige fuger inne i røykløp sett fra sotluke og på toppen av pipa.

Sannsynligvis noe lokal nedsoting som har tatt fyr etter opptenning av vedovnen i kjelleren.

Slik det fremstår er det ikke oppstått skader som krever tiltak som direkte følge av brannen i røykløpet på pipa

(...)

Vedovn i kjelleren som det var fyrte opp i og brann oppsto inne i røykløpet. Sprekk i bakplate på ildstedet registreres under besiktigelsen.

Skadeomfang

Slik det fremstår er det ikke oppstått skader som en direkte følge av sotbrannen i røykløpet. Ingen misfarginger eller røyklukt registreres. Ingen synlige sprekker eller skader på synlige deler av pipa, som lar seg inspisere.

Plate i vedovn er sprukket, vanskelig å fastslå om dette har skjedd og oppstått nå under sotbrannen eller om det er ved bruk over tid dette har oppstått.

(...)

Oppsummering

Etter at ildstedet i kjelleren ble fyrte opp merket naboer at det slo gnister ut av røykløp oppe på yttertaket. En during hørtes fra inne i pipa en kort stund før det avtok. Vi registrerer en del sotflak i bunnen av pipa når vi åpner sotluke. Sotet har en konsistens lik den som oppstår ved pipebrann.

Brann og redningstjenesten kom etter melding om pipebrann, og feie og tilsynsrapport er utført den er lastet inn i tillegg til besiktigelsesrapporten.

TBR. utførte tilsyn med pipe og ildsted den 1.11.23 og anmerket følgende:

Pipe har dårlige fuger. Sett fra Tak og Sotluke

Plater i ovn har sprukket. Se kommentar: Bakplate har sprukket.

Det var også lagt ved rapport etter tilsyn med pipe og ildsted fra TBR., datert august 2018, som var uten anmerkninger.

Foretaket avslo krav om erstatning den 9.11.23 og begrunnet avslaget med at det ikke var skader i pipen som kunne knyttes til sotbrannen, og at skaden på brennplaten i ildstedet mest sannsynlig skyldtes elde og normal slitasje.

Sikrede klagde til foretaket den 20.11.23 og anførte at hun hadde hatt jevnlig tilsyn med pipe og ildsteder, uten at det var notert avvik. Sikrede anførte i tillegg at A. også hadde gjennomført en tilstandsvurdering av huset, uten at det var notert avvik på ildsteder og pipe.

Foretaket opprettholdt avslaget i brev den 27.11.23 og føyde til anførslene at avvik som var notert i rapport fra TBR. ikke kunne knyttes til sotbrann. Det ble også vist til at forsikringen dekket "ild som er kommet løs" og at slitasje på platene i ovnen var normal konsekvens av fyring med åpen flamme. Foretaket viste også til at pipen var utført i tegl og var fra byggeåret 1971, og at dårlige fuger var en konsekvens av alder og slitasje etter mange års bruk.

Sikrede klagde til kundeombudet som etter vurdering den 1.2.23, opprettholdt foretakets syn.

Saken ble klaget inn til Finansklagenemnda den 21.2.24, og sikrede la ved en uttalelse fra murmester O.S., som også hadde sett pipen:

Dette er en generell uttalelse etter forespørsel fra kunde, der jeg ikke uttaler meg spesifikt om denne saken.

Men, det jeg kan si, er at skadene som er på pipen til ... i ... veg, kan være forenelig med at det har blitt en pipebrann, og at pipebrannen kan ha forårsaket skadene på pipa.

Vi har befart pipa i november 2023, og har sett de skadene som er på pipa.

Sikrede krever erstatning for skade på brennplate i ildsted og kostnader med tetting av fuger i pipeløpet, og anfører at disse skadene skyldes sotbrann. Sikrede har tilbudt som bevis rapporter fra TBR. fra 2018 og A. fra 2022 hvor det ikke er nevnt avvik på verken ildsted eller pipe på tidspunktet for disse befaringene, slik at skadene som nå ble avdekket må skyldes den aktuelle brannen.

For behandlingen i nemnda tilbyr sikrede rapport fra murmester O.S. som dokumentasjon på at skadene i pipen skyldes brannen.

Forsikringsforetaket avviser ansvar og anfører at sikrede ikke har sannsynliggjort at de påviste skadene skyldes brannen. Foretaket viser til at disse skadene mest sannsynlig skyldes elde og normal slitasje. Som bevis tilbyr foretaket rapport fra sakkyndig G.F. som konkluderer med at det ikke er oppstått skader som direkte følge av brannen.

Sekretariatets avgjørelse

Nemndas sekretariat avgjorde saken med delegert avgjørelsesmyndighet, jf. lov om godkjenning av klageorganer for forbrukersaker § 22, jf. pkt. 11 i Finansklagenemndas saksbehandlingsregler. Sikrede fikk ikke medhold:

Spørsmålet er om avtalen dekker kostnadene ved reparasjon av påviste skader på ildsted og pipeløp.

Hvilke skader forsikringen omfatter er beskrevet i vilkårenes kapittel 4. Dette er forsikringens farefelt, og dersom den aktuelle skadeårsaken ikke er nevnt her, er skaden ikke dekket av forsikringen. Det aktuelle i denne saken er punktet for brannskade, jf. vilkårenes pkt. 4.1 og eventuelt pkt. 4.6 som fanger opp "andre plutselige og uforutsette skader".

Begrepet "plutselig" er ikke definert i vilkårene, men ordet plutselig betyr i utgangspunktet "momentant". Det kan imidlertid også bety "over natten". Lagmannsretten la i LG-2016-148681, jf. også LH-2023-848, til grunn at plutselig betyr at "noe skjer raskt i motsetning til hendelser som utvikler seg over tid, men formuleringen sier ikke noe om hvor raskt hendelsen må utvikle seg". I LA-2020-186926 kom lagmannsretten til at "skaden – i form av frostsprengning av flis som åpnet bygningen for vanninntrengning – oppsto i løpet av noen timer og innenfor et døgn". Skaden anses da å være "plutselig", men dette angir ikke hvor lang tid som kan aksepteres før man ikke lenger regner skaden som plutselig. Langvarig nemndspraksis har lagt til grunn at skader som utvikler seg gjennom én dag eller 12-13 timer er "plutselig", men ikke skader som utvikler seg over lengre tid, jf. f.eks. FinKN 2017-375, 2019-1006 og 2020-640. LH-2023-848 legger "dette til grunn" uten at spørsmålet kom på spissen i saken.

Finansklagenemnda har hverken bygg- eller brannfaglig kompetanse, og vil derfor måtte legge avgjørende vekt på sakkyndige uttalelser om skadeårsak ved vurdering av om skadene er omfattet av forsikringen. Du har lagt ved rapport etter TBR.s tilsyn med pipe og ildsteder i 2018. Her var det ingen avvik. Heller ikke rapporten fra A. i 2022, skal ha vist avvik.

Etter pipebrannen ble det utført nytt tilsyn der TBR. anmerket:

Pipe har dårlige fuger. Sett fra Tak og Sotluke

Plater i ovn har sprukket. Se kommentar: Bakplate har sprukket.

TBR. sa ikke noe om antatt årsak til avviket. G.F. beskrev årsak til skadene slik:

Slik det fremstår er det ikke oppstått skader som en direkte følge av sotbrannen i røykløpet. Ingen misfarginger eller røyklukt registreres. Ingen synlige sprekker eller skader på synlige deler av pipa, som

lar seg inspisere. Plate i vedovn er sprukket, vanskelig å fastslå om dette har skjedd og oppstått nå under sotbrannen eller om det er ved bruk over tid dette har oppstått.

Ut fra disse uttalelsene kan det legges til grunn at skadene i pipeløpet og ovnen må ha oppstått en gang mellom TBR.s undersøkelse i 2018/eventuelt A.s undersøkelser i 2022 og tidspunktet da skaden ble oppdaget i 2023. Den sakkyndige har konkludert med at skadene i pipen ikke skyldes sotbrannen, og at skadene på platen i ovnen kan skyldes bruk over tid, eller brannen. Dersom skaden har oppstått over tid, er den ikke omfattet av forsikringen siden vilkårets krav til plutselig skade da ikke vil være oppfylt, og dersom skadene skyldes brannen vil den være dekket av forsikringen. Dette er imidlertid ikke avklart i rapporten.

Det følger imidlertid av sikker rett at det er sikrede, altså du, som har bevisbyrden for at det foreligger et forsikringstilfelle, jf. blant annet Høyesteretts avgjørelse inntatt i Rt. 2002 s. 1517. Det er derfor du som må sannsynliggjøre at det har oppstått en skade som selskapet svarer for i henhold til vilkårene. Det samme følger av fast og langvarig nemndspraksis. Se f.eks. nemndas avgjørelser i FinKN 2017-310, 2020-90, 2021-1056 og 2021-94 som gjelder plutselig skade.

Når det gjelder den aktuelle skaden viser du kun til eget partsutsagn [i.e. skademeldingen], og dette vil ikke kunne tillegges tilstrekkelig vekt som bevis for skadeårsak, uten å være støttet av en mer objektiv vurdering, som for eksempel fra en sakkyndig, jf. Rt. 1998 s. 1565 og 1995 s. 821. Når du ikke har vedlagt nærmere dokumentasjon for årsak, vil du med vår skriftlige saksbehandling ikke nå frem med kravet. Vi understreker at dette ikke handler om tillitt til det du sier om skaden, men vekten av beviset du har lagt frem.

Etter dette har vi kommet til at klagen ikke kan føre frem.

Sikrede klaget avgjørelsen til nemnda, jf. tredje ledd i samme punkt i saksbehandlingsreglene. Det er ikke lagt frem ny dokumentasjon av betydning for nemndas avgjørelse.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om sikrede har krav på erstatning for skadene i pipen og ildsted.

Nemnda slutter seg enstemmig til sekretariatets konklusjon. Sikrede har i ettertid fremlagt en uttalelse fra Brann og redningstjenesten som sier at "Skader på pipa kan oppstå etter en pipebrann. Men skaden det henvises til kan og så ha oppstått før pipebrannen. Dette er ikke noe vi med sikkerhet kan si noe om, eller anta når den har oppstått". At skade på pipe "kan" oppstå som følge av pipebrann er ikke tilstrekkelig til å sannsynliggjøre at det faktisk var det som skjedde i denne saken.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Alexander Venås (forbrukerrepresentant).